คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘-๔๐/๒๕๔๒ **วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒**

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรีส่งข้อโต้แย้งของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำร้องของผู้ร้องรวม ๒ คำร้อง มายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดย

คำร้องที่ ๑ เป็นคดีที่ ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๖๑๕๑/๒๕๔๑ ฟ้อง นายสมชาย ชัยศรีชวาลา เป็นจำเลย ข้อหา บัญชีเดินสะพัด กู้ยืม ตั๋วเงิน บังคับจำนอง โดยให้ชำระเงิน ๓๔๓,๐๖๕,๖๑๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑๔,๕๔๕,๗๘๗.๕๔ บาท จากต้นเงิน ๑๘๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท และจากต้นเงิน ๑๗,๖๕๔,๐๖๓.๕๕ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นแก่โจทก์

จำเลยซึ่งเป็นผู้ร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ทุกข้อ และจำเลยโต้แย้งว่าตามหนังสือสัญญากู้และตั๋วสัญญาใช้เงิน จำเลยยอมชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปี หากจำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ จำเลยในฐานะผู้กู้และผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินก็ต้องรับผิดที่จะชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ในอัตราดังกล่าว ดังนั้น การที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จึงขัดต่อกฎหมายเพราะโจทก์เรียกร้องดอกเบี้ยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา ฟ้องของโจทก์เกี่ยวกับดอกเบี้ยจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ

คำร้องที่ ๒ เป็นคดีที่ ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๗๑๗๓/๒๕๔๑ ฟ้อง บริษัท พินิจสมบัติ จำกัด ที่ ๑, นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ ที่ ๒, ร้อยเอก หม่อมราชวงศ์ดำรงเดช ดิศกุล ที่ ๓, นายพงศ์พินิจ อินทรทูต ที่ ๔, หม่อมหลวงรองฤทธิ์ ปราโมช ที่ ๕ เป็นจำเลย ข้อหา ผิดสัญญา ตั๋วสัญญาใช้เงิน ค้ำประกันค่าเสียหาย โดยให้จำเลยที่ ๑ - ๕ ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวน ๓๕,๓๓๓,๔๔๕.๘๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น

จำเลยทั้งห้ายื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์โดยเฉพาะจำเลยที่ ๑ - ๔ ซึ่งเป็นผู้ร้องยื่นคำให้การโต้แย้งว่า ตามตั๋วสัญญาใช้เงินเลขที่ ๑/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๓๘ จำเลยที่ ๑ ยอมชำระ

ดอกเบี้ยให้โจทก์อัตราร้อยละ ๑๓.๗๕ ต่อปี ฉะนั้น หากจำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้โจทก์ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินก็ต้องรับผิดที่ต้องชำระเงินให้โจทก์ในอัตราดังกล่าว การที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยให้โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จึงขัดต่อกฎหมายเพราะโจทก์เรียกร้องดอกเบี้ยจากจำเลยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตั๋วสัญญาใช้เงิน ฟ้องโจทก์เกี่ยวกับดอกเบี้ยจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ และเห็นว่าประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยอัตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลยที่ ๑ - ๔ ซึ่งศาลจะนำมาใช้บังคับแก่คดีเป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ส่งคำร้องของผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยโดย ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗๒/๒๕๔๑ ฟ้อง นายแดง สว่างศรี เป็นจำเลย ข้อหา กู้เบิกเงินเกินบัญชี บังคับจำนอง โดยให้จำเลยชำระหนี้เบิกเงินเกินบัญชีจากต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท และดอกเบี้ยถึงวันฟ้องอีก ๑๘,๐๗๕.๕๕ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๑๓๕,๕๕๗.๗๕ บาท และให้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

จำเลยยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ โดยเฉพาะประเด็นซึ่งโจทก์เรียกดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี เกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาซึ่งจำเลยเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจคิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ทั้งนี้ เพราะพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่โจทก์กลับประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยเอง ดังนั้น ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยจึงนำมาใช้บังคับไม่ได้และขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องทั้ง ๓ คำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดีนั้น เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องทั้ง ๓ คำร้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยอย่างเดียวกัน จึงให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ที่ออกโดยอาศัยประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒

ว่าประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดนั้น มิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ไม่จำต้องวินิจฉัยอีก

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ให้ยกคำร้อง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ